

شناسایی عوامل در اجرای مطلوب برنامه درسی مجازی دوره ابتدایی از دیدگاه والدین در پایه اول و دوم

الهام مختاری^۱

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تهران - ایران

دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۱۵

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵

مرضیه دهقانی

عضو هیئت علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران - ایران

محدته خطاط

دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران - ایران

چکیده:

آموزش مجازی مشارکت و مداخله والدین را بیش از پیش افزایش می‌دهد. به ویژه در شرایطی که تمام زمان به این نوع آموزش اختصاص یابد. پژوهش حاضر به منظور بررسی عوامل موثر در اجرای برنامه درسی مجازی از دیدگاه والدین پایه اول و دوم دوره ابتدایی می‌باشد. جهت انجام این پژوهش، از رویکرد کیفی و روش پدیدار شناسی استفاده شده است و مصاحبه نیمه‌ساختار یافته، به عنوان ابزار گردآوری اطلاعات می‌باشد. جامعه این پژوهش تمامی اولیا منطقه ۱۳ و ۱۵ استان تهران بوده که از این جامعه به صورت تصادفی نمونه‌ای ۱۵ نفری تا به اشباع داده‌ها انتخاب شد. مضامین اصلی و فرعی آن با روش کدگذاری استخراج گردید. یافته‌ها شامل سه مضمون اصلی: نقش والدین، نقش معلمان و نقش زیر ساخت‌های شبکه‌ی اجتماعی می‌باشد. که هر کدام شامل تعدادی زیر مضمون می‌باشد که عبارتند از: نقش والدین (آگاهی والدین از روش‌های آموزشی و روانشناسی، علاقه‌مندی به آموزش فرزندان، نقش‌های دیگر مادر)، نقش زیر ساخت‌های شبکه اجتماعی (قطع و وصل شدن مداوم، عدم جذابیت برنامه، کمبود امکانات برنامه‌ها و سرعت کم شبکه) و نقش معلمان و اهمیت آن در فعالیت آموزش مجازی. تحلیل نتایج نشان می‌دهد والدین برای اجرای موفق در آموزش مجازی، نقش خود را وابسته به فعالیت معلم می‌دانند.

واژگان کلیدی: برنامه‌درسی مجازی، مشارکت والدین، دانش‌آموزان، پایه اول و دوم، دوره ابتدایی.

Identifying the factors in the optimal implementation of the virtual curriculum of the elementary school from the perspective of parents in the first and second grade

---

Elham Mokhtari²

Master student of curriculum planning, Faculty of Educational Sciences, University of Tehran

Marzieh Dehghani

Faculty member of the Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran

Mohadeseh Khattat

PhD Student in Curriculum Planning, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Iran

Receipt: 2022/01/05

Acceptance: 2022/03/06

Abstract:

Virtual education increases parental involvement and intervention more than ever. Especially in a situation where all the time is devoted to this type of training. The present study is to investigate the factors affecting the implementation of the virtual curriculum from the perspective of first and second grade elementary school parents. To conduct this research, a qualitative approach and phenomenological method have been used and semi-structured interviews are used as data collection tools. The population of this study was all parents in the 13th and 15th districts of Tehran province. From this population, a sample of 15 people was randomly selected until the data were saturated. Its main and sub-themes were extracted by coding method. The findings include three main themes: the role of parents, the role of teachers and the role of social network infrastructure. Each of which includes a number of sub-themes, which are: the role of parents (parents' awareness of educational methods and psychology, interest in educating children, other roles of the mother), the role of social network infrastructure (cut And the constant connection, lack of attractiveness of the program, lack of program facilities and low network speed) and the role of teachers and its importance in e-learning activities. The analysis of the results shows that parents consider their role to depend on the teacher's activity for successful implementation in e-learning.

Keywords: Virtual Curriculum, Parental Involvement, Students, First and Second Grade, Elementary Course.

---

² Corresponding author: mokhtari.elham@ut.ac.ir

مقدمه

شیوع ویروس کرونا جهانی کرونا چالش‌ها و مشکلات متعددی برای میلیون‌ها انسان در سراسر جهان ایجاد کرده است. از جمله این مشکلات، می‌توان به بحث مرتبط با آموزش اشاره نمود که اکنون به سمت مجازی پیش رفته است. این آموزش می‌تواند جایگزین مناسبی برای آموزش حضوری باشد (Sharifi و همکاران، ۲۰۲۰). آموزش و پرورش به عنوان یک سیستم اجتماعی، نتیجه فعالیت‌های نهاد خانه، مدرسه و جامعه است. نقش و جایگاه مدرسه به عنوان مهمترین شاخص جهت آموزش، پرورش و موفقیت دانش‌آموزان حیاتی است. نقش حیاتی و تاثیرگذار که بی‌شک بدون مشارکت والدین بخشی از اهداف آموزش و پرورش ناکام مانده و کودکان نیمی از آموزش لازم را دریافت نمی‌کنند (Felix et al, 2008)، به ویژه در شرایط کنونی که دانش‌آموزان در تمامی ساعات در نزد آنها هستند.

ویروس کرونا و آموزش در منزل باعث شده است که مداخله والدین بیش از پیش شده و این مداخله بخشی چشمگیری از جریان آموزش را می‌سازد؛ زیرا والدین در واقع معلم دانش‌آموزان خود نیز شده‌اند و آنها باید بتوانند تمام فعالیت معلم را در محیط زندگی خود پیاده‌سازی نمایند. همان طور که پلوسی و ویکارس (Pelosi & Vicars, ۲۰۲۰) بیان کرده‌اند که والدین دانش‌آموزان نیز در تسهیل یادگیری آنان در محیط خانه با چالش‌های جدی مواجه هستند و اذعان کرده‌اند در آموزش دادن به فرزندان خود و کار با وسایل و ابزارهای جدید آموزشی مهارت پایینی دارند. در این حیطه آگاهی هرچه بیشتر والدین به برنامه درسی که به صورت مجازی درآمده است؛ موثر می‌باشد.

مشارکت خانواده یا اندکی محدودتر مشارکت والدین، به مجموعه گسترده‌ای از رفتارهایی که پدر و مادر در ارتباط با تجربیات آموزشی و یادگیری

کودکشان انجام می‌دهند؛ اطلاق می‌شود (Hoover-Dempsey & Sandler, ۱۹۹۷). از ویژگی‌های یک مدرسه موثر، مشارکت والدین و جامعه در آن است. در چنین مدارسی خانواده، کودک و جامعه در فعالیت‌های آموزش، یادگیری و همچنین فرایندهای تصمیم‌گیری مدرسه شرکت دارند (Hoseini & Samani, 2013). همین طور کاسترو و همکاران (Castro, et al, 2013). در این رابطه بیان کرده‌اند مسائل از قبیل شکل دادن انتظارات در خصوص آینده تحصیلی فرزندان، کنترل و نظارت بر تکالیف، کمک به یادگیری و میزان حضور فیزیکی در مدرسه را دربرمی‌گیرد. والدین در حقیقت نقش عمده‌ای در تحول تحصیلی ایفا می‌کنند و کمک کردن در تکالیف درسی را رایج‌ترین شیوه مشارکت در نظر می‌گیرند که می‌تواند افزایش عملکرد تحصیلی و یا کاهش آن را در پی داشته‌باشد. این مهم بستگی به کیفیت و نوع مشارکتی دارد که والدین اعمال می‌کنند (Dumont, ۲۰۱۴). در این حیطه همین طور بانگ (Bang, ۲۰۱۵) نشان داد که کنترل مداخله‌گرایانه والدین باعث تضعیف انگیزه پیشرفت فرزندان و نادیده گرفتن تجربه حل مشکل توسط خود دانش‌آموز می‌گردد که اثرات منفی بر یادگیری می‌گذارد و همچنین باعث ایجاد اضطراب در دانش‌آموز می‌شود.

در پژوهش‌های پیشین همان طور که در فوق اشاره شد بر اهمیت نقش والدین در تحصیل دانش‌آموزان اشاره شده است. امروزه مشارکت جدی خانواده‌ها بیشتر احساس می‌شود؛ زیرا بدون توجه پدر و مادر پیشرفت کودک با مشکل مواجه خواهد شد. حال با توجه به نقش کلیدی مشارکت خانواده در نظام‌های آموزشی، به ویژه در مراحل گوناگون برنامه‌ریزی درسی، سوال‌های اساسی پژوهش حاضر این است که، عوامل اثر گذار از دیدگاه اولیای پایه اول و دوم برای موفقیت برنامه درسی مجازی چه می‌باشد؟ همچنین مداخله والدین در این حوزه نقش

آموزش به دلیل اهمیت چشمگیری که دارد، در هیچ زمان و مکانی متوقف نخواهد شد. اما با توجه به شرایط موجود می‌تواند تغییر پیدا کند. با وجود بیماری کرونا این آموزش به صورت مجازی درآمده و اقشار مختلفی مانند معلمان، اولیا، دانش‌آموزان و... را با خود همگام ساخته است. در ارتباط با نقش والدین در مواجهه با آموزش مجازی، داده‌هایی گردآوری شده است. پس از آن که تجربیات اولیا درباره برنامه آموزشی مجازی مورد تحلیل قرار گرفت؛ ۳ مضمون اصلی و ۱۱ مضمون فرعی شناسایی شد که در ادامه به شرح آن پرداخته می‌شود:

جدول ۱. مضمون‌ها و زیر مضامین حاصل از کدگذاری متن مصاحبه‌ها

مضمون اصلی	زیر مضمون‌ها
نقش والدین	آگاهی والدین از روش‌های آموزشی
	علاقه‌مندی به آموزش فرزند
	آگاهی والدین از روانشناسی کودک
نقش زیرساخت شبکه‌های اجتماعی	نقش‌های دیگر مادر
	قطع و وصل شدن مداوم آن
	عدم جذابیت برنامه
	کمبود امکانات برنامه
	سرعت کم شبکه
نقش معلمان	سلب مسئولیت معلمان
	طراحی فعالیت‌های نامناسب
	طراحی تکالیف نامناسب

۱. نقش والدین

والدین باید به آموزش فرزندان خود علاقه‌مند باشند و این علاقه‌مندی را برای آنان به وجود آورند. آنان باید شرایطی را به وجود آورند که دانش‌آموزان به تقویت مهارت‌های علمی، ورزشی، هنری و... نیز بپردازند. همین‌طور باید با فرزندان صبوری کرده و ویژگی‌های روانی و جسمانی دانش‌آموز خود را با توجه به سن وی درک نمایند. به عنوان نمونه یکی از مصاحبه‌شوندگان در این مورد بیان کرد: "بهره گرفتن از بازی و مسابقه گذاشتن با دانش‌آموز از جمله روش‌هایی است که باعث عدم خستگی کودک در ضمن فعالیت کلاس به صورت مجازی و سرعت بخشی به کار می‌شود."

الف) آگاهی والدین از روش‌های آموزشی و برنامه‌ی درسی: والدین باید نسبت به پایه تحصیلی و عناوین دروس فرزند خود اطلاعات کافی داشته

دارد؟ امید است که پژوهش حاضر بتواند به بهبود برنامه درسی مجازی به وسیله معلمان و والدین، کمک نماید.

روش تحقیق

پژوهش حاضر، با هدف تحلیل و بررسی نظر والدین و تجارب آنان در مورد برنامه‌ی درسی مجازی، از رویکرد کیفی و روش پدیدار شناسی استفاده نمود. میدان پژوهش شامل والدین پایه اول و دوم در مناطق ابتدایی ۱۳ و ۱۵ استان تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹ بوده است. نمونه مورد بررسی به صورت تصادفی انتخاب شده و شامل ۱۵ نفر از والدین می‌باشد. همچنین، از مصاحبه نیمه ساختاریافته به عنوان ابزار بررسی تجارب زیسته والدین یافته شد و انجام مصاحبه تا اشباع داده‌ها ادامه داشت. در این پژوهش ابتدا مبانی سوالات مرتبط با موضوع تدوین و گردآوری شد و سوالات آن توسط استاد و راهنمای مربوطه بررسی گردید. در ادامه مصاحبه با اولیا صورت پذیرفت و در نهایت به بررسی و تحلیل اطلاعات به دست آمده پرداخته شد. پس از آن برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار مکس کیو دا جهت تحلیل داده‌ها استفاده شد. مضامین اصلی و فرعی داده‌های مصاحبه شونده‌گان به کمک کدگذاری هفت مرحله‌ای کلایزی (۱۹۷۸) که شامل خواندن یافته‌ها و هم احساس شدن با افراد به منظور درک آن‌ها و استخراج جملات مهم در رابطه با پدیده، دسته بندی پدیده مورد مطالعه انجام گرفت. پس از تکمیل داده‌ها، نتایج استخراج شده به منظور اعتباریابی، به مصاحبه شونده‌گان در پژوهش بازگردانیده شد تا ایشان صحت اعتبار آن را تایید نمایند. در نهایت پژوهشگر جهت اعتباریابی خارجی مضامین استخراج شده را با دو تن از متخصصین مورد تحلیل و بررسی قرار داد.

یافته‌های تحقیق

(Pavlusson, et al, 2008) همچنين جان بزرگی (1388) در بررسی ارتباط بین شیوه‌های فرزندپروری و رفتارهای اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی، به این نتیجه رسیدند که بین شیوه‌های فرزندپروری و رفتارهای جامعه‌پسند کودکان رابطه معناداری وجود دارد. ساندرز و ماتيو (Sanders & Matthew, 2010) در پژوهشی برنامه‌ی فرزندپروری منحصر به فرد و حمایت خانواده را برای کاهش شیوع مشکلات رفتاری کودکان طراحی کردند و نتایج نشان داد که آموزش به والدین می‌تواند بر کاهش شیوع رفتاری در کودکان موثر واقع شود. هرچه والدین میزان آگاهی خود را از ویژگی‌ها و خصوصیات کودکان بالاتر ببرند، بهتر می‌توانند با آن برخورد نمایند.

د) نقش‌های دیگر مادر: علاوه بر موارد ذکر شده، بسیاری از اولیا در ضمن مصاحبه بیان داشتند که تنها نقش آنها در منزل مدیریت یک فرزند و یک کلاس مجازی نیست و مسئولیت‌های دیگری نیز برعهده آنان است و این مسئله باعث کوتاهی در سایر نقش‌ها می‌شود. آنان بیان داشتند که هر چه بیشتر از روش‌های جدید مرتبط با آموزش مطلع باشند؛ راحت‌تر و سریع‌تر می‌توانند آموزش را به جلو برانند که زمان کمتری را به فعالیت آموزش اختصاص بدهند. در این حیطه یکی از پاسخ‌دهندگان اظهار می‌کند: "از جمله اقدامات معلمان می‌تواند طرح آموزش خانواده جهت آشنایی با روش‌های آموزشی و آگاه‌سازی اولیا به عنوان عامل موثر در بهبود روند کودکان باشد."

۲. نقش زیر ساخت شبکه‌های اجتماعی

اغلب مصاحبه‌شوندگان در شبکه آموزشی شاد در حال تحصیل بودند. شاد مخفف شبکه آموزشی دانش‌آموزان می‌باشد که برای جریان آموزش به کار گرفته شده است. در واقع وزارت آموزش و پرورش با احداث این شبکه زیر ساخت کلی برای تعلیم و تربیت مجازی را بنا ساخت. این شبکه در ابتدای فعالیت

باشند و با مطالعه‌ی مقدمه و مطالب آغازین کتاب- های درسی آگاهی نسبی به دست آورند. شناخت نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان و همفکری برای بهبود آن باعث ارتباط خانه و مدرسه می‌شود. والدین می‌توانند این نقاط را پس از گذشت چند هفته از سال تحصیلی شناخته و با افزایش آگاهی خود موجب بهبود روند دانش‌آموز خود شوند. به عنوان نمونه یکی از مصاحبه‌شوندگان اظهار داشت: "وقتی درس جدید را با دانش‌آموزم می‌بینم، می‌توانم به او آن را چند باره آموزش بدهم. این فضای مجازی باعث شده که در واقع دو نفر باهم آموزش ببینند."

ب) علاقه‌مندی به آموزش فرزندان: اکنون که آموزش مجازی شده و والدین نقش معلم را بیشتر درک می‌کنند؛ هر چه بتوانند انگیزه دانش‌آموز را بالاتر ببرند؛ دانش‌آموزان به تحصیل ترغیب می‌شوند. برخی از اقدامات موجب تضعیف علاقه‌ی دانش‌آموزان می‌شود. مانند: اجبار به تحصیل، انتقاد و سرزنش، تنش‌های خانواده و ... والدین در این راستا می‌توانند فضایی مناسب جهت مطالعه فراهم آورند، با فرزندان خود به مطالعه بپردازند، از تکنولوژی برای فعالیت‌های جدید استفاده کنند، از دفتر برنامه‌ریزی برای مطالعه دانش‌آموز خود استفاده کنند و ... در تمام این موارد اولیا باید به آموزش و فعالیت دانش‌آموز خود علاقه و اشتیاق نشان بدهند. یکی از مصاحبه‌شوندگان در این راستا بیان کرد: "در ساعات آموزشی با دانش‌آموزم معلم بازی می‌کنم و با اشتیاق تمام من شاگرد دخترم می‌شود و او مانند یک معلم به من آموزش می‌دهد"

ج) آگاهی والدین از روانشناسی کودک: یکی از موضوعات در این حیطه، شیوه‌های فرزندپروری است. دانشمندان علوم تربیتی در بررسی شیوه‌های فرزند پروری رفتار والدین را به دو دسته: پذیرش محبت و گرمی در برابر طرد و خصومت، سهل‌گیری در برابر سخت‌گیری و کنترل تقسیم می‌کنند.

بحث و تعامل، ارزشیابی و ارائه بازخورد است. در مصاحبه با اولیا که انجام شد؛ آنها به مولفه‌های ذکر شده اشاره کردند.

الف) سلب مسئولیت معلمان: برخی از مصاحبه‌شوندگان به سلب مسئولیت معلمان اشاره کردند. چند نفر از آنها به عنوان نمونه ذکر کردند: "اگر معلم کامل و صحیح به دانش‌آموزان محتوا را آموزش بدهند اصلاً احتیاجی به دخالت والدین نیست. تنها به دلیل بی‌سوادی دانش‌آموزان در پایه اول فقط در جایی که نوشتن لازم باشد والدین می‌توانند نگرارش را انجام بدهند." تعدادی از اولیا بیان داشتند که معلمان تنها فیلم‌های معلمان دیگر را برای کلاس خود ارسال نموده و اصلاً خود تدریس نمی‌کنند. در این راستا یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان داشت: "معلم دانش‌آموز را تا به اکنون که چهار ماه می‌گذرد هنوز ندیده‌ایم." در مقابل اولیایی وجود داشتند که از آموزش مجازی بیشتر از آموزش حضوری رضایت داشتند. ایشان به نقشی که معلم و ارتباطی که از لحاظ عاطفی با شاگردان برقرار کرده بودند؛ اشاره داشتند. مصاحبه‌شوندگان بر روی مکمل بودن نقش تاثیرگذار معلم و والدین نیز اشاره داشتند. در این راستا بیان داشتند: "کار معلم و والدین تکمیل کننده هم دیگر هست. هیچ کدام به تنهایی کفایت ندارند. برای موفق بودن دانش‌آموزان در این دویا به باید هر دو عنصر وجود داشته باشد."

ب) طراحی فعالیت‌های نامناسب: برخی اظهار داشتند: "معلمان فعالیت‌هایی را طراحی می‌کنند که فقط اولیا از پس آن برمی‌آیند مانند کاردستی-هایی که در کلاس اجبار می‌شود که شاید اگر در کلاس بود، این کاردستی‌ها گفته نمی‌شد."

ج) طراحی تکلیف نامناسب: تعدادی از مصاحبه‌شوندگان بیان داشتند: "معلم ما اصلاً تکلیف نمی‌دهد. تنها به کاربرگ‌های از کانال‌های دیگر اکتفا می‌نماید. گاهی اوقات محتوای کاربرگ در این زمینه حتی تدریس نشده است."

خود از حداقل قابلیت‌ها برخوردار بودند؛ که معلمان و دانش‌آموزان می‌توانستند رسانه خود را در قالب فیلم، عکس، متن و صوت ارسال و دریافت نمایند. اما رفته رفته این برنامه قابلیت بیشتری را پیدا کرده است. اما همچنان برای تدریس مجازی دانش‌آموزان کافی نیست. مضامین این مولفه شامل موارد زیر می‌باشد:

الف) قطع و وصل شدن شبکه شاد: تعدادی از پاسخ‌دهندگان به قطع و وصل شدن آن اشاره کرده بودند و بیان داشتند: "قطع و وصل شدن برنامه روند آموزش را دچار اختلال کرده است."

ب) عدم جذابیت برنامه: تعدادی از آنان به عدم جذابیت محیط برنامه اشاره کردند و بیان داشتند استفاده از برنامه موجب توجه و اشتیاق دانش‌آموز نمی‌گردد. حتی در برخی از موارد دانش‌آموز با اجبار پای برنامه نشسته‌اند.

ج) کمبود امکانات برنامه: برخی از شرکت‌کنندگان اظهار داشتند که نمی‌توان مانند کلاس درس که می‌تواند معلم سوال بپرسد؛ در این برنامه پرسش همان لحظه را داشته باشد و پرسش و پاسخ مانند کلاس نیست که معلم در حالت زنده سوال بپرسد و دانش‌آموز پاسخ بدهد.

د) سرعت کند برنامه برای آپلود کردن مطالب: برخی از مصاحبه‌شوندگان بیان کرده بودند این شبکه سرعت بسیار کندی را به ویژه در برخی از ساعات دارد و مشکلاتی فراهم می‌آورد که معلمان بعد از آن ساعت گفته شده، فعالیت را نمی‌پذیرند.

۳. نقش معلمان

مدرس الکترونیکی فردی است که نقش و وظایف خود را با به کارگیری ابزار فناوری اطلاعات و ارتباط ایفا کرده، با ارائه شیوه‌های خلاقانه، امور یادگیری را تسهیل و مدیریت می‌کند (تقی یاره و همکاران، ۱۳۹۱). بدون تردید نقش معلمان در آموزش مجازی پررنگ است. در آموزش مجازی پنج عنصر مهم مرتبط با معلم نقش دارد که شامل: ارائه محتوا، طراحی فعالیت یا تکالیف یادگیری، ایجاد

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر، بررسی میزان تاثیر مشارکت و مداخله والدین در آموزش مجازی دانش-آموزان دوره ابتدایی پایه اول و دوم بوده است. یافته-های پژوهش نشان داد برای آن که والدین بتوانند آموزش مجازی دانش‌آموزان خود را بهبود بخشند، به شبکه اجتماعی با کیفیت مناسب و آموزش و رهنمودهای معلم نیاز است. مضامین اصلی مطالعه شامل: نقش والدین، نقش زیر ساخت شبکه‌های اجتماعی و نقش معلمان شناسایی شد که در ادامه به توضیح موارد پرداخته خواهد شد.

در مضمون اول نشان داده شده است که والدین در بحث آموزش باید آگاهی از روانشناسی و روش‌های تدریس جدید داشته باشند. همین طور باید به آموزش فرزندان خود علاقه داشته باشند. همین طور در پژوهش؛ مصاحبه شونده‌گان بیان داشتند که نقش‌های دیگر آنان محل فعالیت و رسیدگی به دانش‌آموز می-باشد. تحقیقات گسترده بین‌المللی از پتانسیل مشارکت والدین برای بهبود موفقیت‌های علمی و برآیندهای اجتماعی بچه‌ها در تمام سنین حمایت می-کنند (Desforjes and Abouchaar, ۲۰۰۳). بسیاری از پژوهش‌ها نشان داده‌اند که افزایش آگاهی والدین از روانشناسی باعث بهبود تعارض‌ها در خانواده می‌شود. ساندرز (Sanders, ۲۰۰۳) با برنامه‌ی مداخله‌های هشت جلسه‌ای با والدین، نشان داد که این برنامه سبب کاهش تعارض بین والد و فرزند، کاهش افسردگی، اضطراب و استرس والدین شده بود.

مضمون دوم پژوهش نقش زیر ساخت شبکه‌های اجتماعی برای آموزش می‌باشد که در این مضمون مصاحبه شونده‌گان بیشتر به ساختار شبکه اجتماعی مانند شاد و هزینه‌های گزاف بسته‌های اینترنت اشاره کردند. پژوهش Gbdeyan & Akinyosoye نشان داد که مدیریت ضعیف اجرای آموزشی الکترونیکی و آنلاین، هزینه‌های بالای این نوع آموزش‌ها نیز از جمله موانع

بر آموزش اثربخش الکترونیکی می‌باشد. علاوه بر آن جامتسو و همکاران (Jamtsho, ۲۰۰۷) در پژوهش خود به عدم دسترسی جمعیت زیادی از دانش‌آموزان به سرویس‌های فناوری اطلاعات نیز اشاره کرده بود.

مضمون اصلی سوم پژوهش که به نقش معلم اشاره می‌نماید. در پژوهش به اهمیت نقش معلم در آموزش مجازی، سلب مسئولیت برخی از معلمان از آموزش کافی و صحیح پرداخته شده است. بیشتر اولیا تاکید فراوان بر روی نقش معلم داشته‌اند. در این حوزه پژوهش برگ صورت گرفته است که وی مهمترین وظیفه معلم الکترونیکی را وظیفه آموزشی، اجتماعی، مدیریتی و فنی می‌داند (Berge, ۱۹۹۵). یک معلم خوب، در این محیط که رویکرد غالب آن ساختارگرا و سرشار از اطلاعات و رسانه‌های گوناگون برای دسترسی به اطلاعات است، نه تنها باید از توانایی تعلیم‌دادن برخوردار باشد، بلکه باید بتواند در کلاس رفتار شایسته-ای داشته باشد (خسروی، ۱۳۸۶).

با توجه به نتایج حاصل از پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد: نظام آموزشی به ویژه دوره ابتدایی برای آموزش مجازی آگاهی بیشتری را به اولیای دانش‌آموزان ببخشد. کلاس‌هایی در راستای آمادگی دانش‌آموزان کلاس اول به ویژه برای آموزش مجازی برگزار شود. کیفیت و امکانات شبکه‌ی اجتماعی شاد بهبود یابد و به یک شبکه مناسب جهت آموزش تبدیل شود. امکان هم‌زمان صحبت معلم و دانش‌آموز فراهم شود. آموزش-هایی برای معلمان در راستای بهبود طراحی فعالیت مجازی تدوین و اجرا گردد و صرفاً به گذراندن یک دوره کوتاه ضمن خدمت محدود نشود. معلمان تنها همان روش‌هایی را که در کلاس سنتی استفاده می‌کردند، اکنون در کلاس مجازی استفاده نکنند و روش‌های متنوع را در کلاس به کار برند. تکالیف مناسب برای دانش‌آموزان نیز طراحی شود.

References

- Bang, H. J. (2011). What makes it easy or you to do your homework? An account of newcomer immigrant youths' afterschool academic live.
- Berge, Z. L. (1995). Facilitating computer conferencing: Recommendations from the field. *Educational Technology*
- Castro, M. X., pasito- Cassas, E., Lopez - martin, E., Lizasoain, L., Navarro, E., & Gari, L. (2015). Parent involvement on student academic achievement: A meta - analysis.
- Desforges, C., & Abouchaar, A. (2003). The impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievement and Adjustment: A Literature Review, Department of Education and skills.
- Dumont, H., Trautwein, U., Nagy, G., & Nagengast, B. (2014). Quality of parental homework involvement: Predictors and reciprocal relations with academic functioning in the reading domain. *Journal of Educational Psychology*, 106(1), 144-161. *Educational Research Review*, 38(3), 183-197
- Felix, N., dornbrack, J., & Scheckle, E. (2008). Parents, homework and socio-Economic class: Discourses of deficit and disadvantage in the "new" South African English Teaching: Practice and Critique, 7, 99-112.
- Gbdeyan R. A. and Akinyosoye_gbonda o. (2010). Barriers to Effective I am plementing MBAE_learning programme: A Survey African journal.
- Hoover-Dempsey, K. V. & Sandler, H.M. (1997). Why Do Parents Become Involved in Their Children's Education? Review of Educational Research?
- Hosseini, Mitra and Samani, Siamak, The relationship between family functioning and children 's self - regulation. *Family Research Quarterly* 2012, 31, 305-317.
- Jamtsho, s. Bullen, M. (2007). Distance Education in Bhutan: I am providing access and quality through/ICT use. *Distance Education*, Melb. Ourne.
- Jan Bozorgi, Massoud, Nouri, Nahid, Rajazi Isfahani, Sepideh, 2008, A study of the relationship between parenting style and social behavior, especially based on respect for the law in children.
- Khosravi, Mahboubeh, Information and Communication Technology and Transformation in the World of Education, Proceedings of the Second Conference on Educational Technology. Tehran, Allameh Tabatabai University. 1386
- Pavlusen-Hoogeboom, M. Stams, G. Hermanns, J. peetsma, T. Godfried, I.d. wittenboer, V.D. (2008). Arenting style as a mediator between children's negative emotionality and problematic behavior in early childhood. *Journal of Genetic psychology* .
- Pelosi, L., & Vicars, M. (2020). Research with the Sturm und Drang of COVID-19: Telling tales of teachers' teaching. *Qualitative Research journal*.
- Sanders, M. R., Markie-Dadds, C., & Turner, K. M. t. (2003). Theoretical, Scientific and Clinical Foundation of the Triple P-Positive Parenting Program: A Population Approach to the Promotion of Parenting Competence. The Parenting and Family Support Center, the University of Queensland Parenting Reserch and Practice Monograph.
- Sharifi, Mohammad; Fatehabadi, Jalil; Sugar, hope; Pakdaman, Shahla, 1398, The experience of e-learning in the Iranian educational system; Meta-analysis of the effectiveness of e-learning compared to face-to-face training.
- Taghi Yareh, Fataneh, Nikraftar, Tayebbeh and Abbas Ali, Zahra, 2012 Identifying the mental patterns of e-professors at the University of Tehran in a teaching role: a research based on the Q method. *IT management*.